

Rapportage Coördinatie gesloten jeugdzorg

Van kwartaalrapportage zijn we als ECZ en coördinatie JeugdzorgPlus over gestapt naar rapporteren per half jaar. Dit is de halfjaar rapportage vanuit de coördinatie gesloten jeugdzorg over het eerste gedeelte van 2023. Anders dan in eerdere edities hebben verhalen vanuit de praktijk een groot deel van dit podium gekregen. Dit is een bewuste keuze. Langzaam lijkt het dat de ontwikkeling of de koers van de gesloten jeugdzorg te bepalen is vanuit vergadering of vanachter tekentafels, daar waar de praktijk stelselmatig lijkt te bewijzen weerbarstiger te zijn dat dat. We hebben vier jeugdwerkers gevraagd naar hun ervaringen en naar het verloop van de behandeling van hun pupil. Waar het in eerste instantie het idee was het verhaal qua tekst te herschrijven (de inhoud in tact latend), hebben we er uiteindelijk voor gekozen alleen te anonimiseren en het antwoord 1 op 1 mee te nemen.

Naast deze praktijk verhalen kijken we ook naar de laatste zes maanden. Een aantal ontwikkelingen vragen de spotlight op zich. We kijken naar de cijfers en de verwachtingen vanuit het werkveld over de behandelingen binnen de JeugdzorgPlus. We moeten stilstaan bij de wachtlijsten (gebrek aan capaciteit) en de gevolgen voor de jeugdzorgwerkers en vooral de gevolgen voor de jongeren. Ook de reactie vanuit de rechtbank zal benoemd worden. We dienen te kijken naar de verklarende analyse (VA) binnen de gestelde veldnormen, de introductie van hybride groepen en de vraag naar passend aanbod.

---

cijfers

De cijfers zijn van de eerste twee kwartalen van 2023 zijn de cijfers van Regio ZuidWest, behalve die van de gemeente Rotterdam. Vanuit deze coördinatie zijn we verantwoordelijk voor de aanmeldingen vanuit gemeenten, Raad en JBw. We zijn verantwoordelijk voor de nieuwe aanmeldingen, de her- aanmeldingen en aanmeldingen na onttrekkingen (na twee weken dient een jongere opnieuw aangemeld te worden). Daarnaast zorgen we ook voor mogelijke verlengingen van machtigingen en zorgen we voor overplaatsingen. Ondanks het gegeven dat de JeugdzorgPlus een tijd op slot heeft gezeten is er een lichte stijging te zien in het aantal aanvragen. Het eerste halfjaar in 2021 liet 79 aanmeldingen zien, het eerste jaar van 2022 gaf een totaal van 68. Het laatste half jaar van vorig jaar liet 71 aanmeldingen aantekenen. Voor dit jaar 2023 is het aantal 90.

Van de 90 aanmeldingen dit eerste half jaar is een kleine 60 procent spoed. Dat is in vergelijking met andere perioden een stuk lager. Dit zou heel goed te verklaren zijn door het gebrek aan capaciteit. Hierdoor stellen zorgmedewerkers de aanvraag uit of kiezen voor een regulier verzoek, eventueel met voorrang op zitting, daar de rechtbank geen spoed zal uitspreken als een plaatsing niet in de lijn der verwachting ligt qua tijdsbestek. Daar er vanuit het werkveld liever niet gesloten geplaatst wordt, wordt een zware beslissing als een gesloten verzoek/machtiging vaak uitgesteld en op het laatste moment genomen. Niet meer dan eens is een situatie van een jongere dan zo verslechterd, niet in de laatste plaats de werkrelatie, dat een spoedprocedure een laatste mogelijkheid biedt. Deze gedachte zou ook het hoge percentage spoed uit voorliggende periodes verklaren.

Een punt van aandacht voor de coördinatie die hoog op de urgentielijst staat, is het aantal ongeziene instemmingsverklaringen. Alleen een spoedaanvraag geeft bij wet de mogelijkheid om op basis van dossier een instemmingsverklaring af te geven. Alleen bij gevaar voor weggelopen met ernstige gevolgen of agressie kan onderbouwd in een verzoek aangegeven worden dat dit vereist is. We zien echter een flinke toename van dit soort aanvragen. Het wrijft de coördinatie tegen de haren deze stijging te zien. Het is echter de aanvrager die deze inschatting maakt. Een vergelijkbare situatie doet

zich voor rond het vervoer. In de veldnormen wordt genoemd de jongere samen met ouders zich melden bij de gesloten jeugdzorg aanbieder. In het afgelopen half jaar is het slechts een enkele keer voorgekomen dat een jongere zich zonder jeugdzorg vervoer gemeld heeft bij de instelling en wordt gebracht door ouders of de aanmelder.

---

jeugdwerker geeft aan dat...

We bellen de werker en vragen naar het nu, want we kennen de toen.

Al ver na de 17 jaar en dicht bij de 18 jaar moeten we beslissen. We beslissen gesloten, kort en door.

De plaatsing op de Studio's heeft goed uitgepakt voor de jeugdige. De korte plaatsing bij Schakenbosch was een noodgreep, maar heeft er wel aan bijgedragen dat ze zich heeft kunnen stabiliseren en tot rust is gekomen. Met Schakenbosch zijn er wel maatwerkafspraken gemaakt, om te voorkomen dat het dagelijkse leven van haar stil zal komen te liggen. Dit is erg door de jeugdige gewaardeerd.

Op Schakenbosch is ook de kennismaking met de studio's geweest. Dit is goed verlopen en men was verbaasd over de ontwikkeling binnen Schakenbosch. Dit maakte dat de Studio's in een verdere uitbreiding van het maatwerk kon denken om zo voor jeugdige de plaatsing dragelijk te maken.

Op de studio's is de jeugdige weer tot ontwikkeling gekomen. Er is feitelijk geen sprake van een gesloten plaatsing, gezien ze alle vrijheden heeft die bij haar leeftijd passen. Ze houdt zich aan alle afspraken en zijn er geen noemenswaardige conflicten. Wanneer er een conflict is, dan komt de jeugdige hier zelf op terug bij de begeleiding.

De setting van de Studio's passend bij de haar problematiek. Er wordt neutraal met haar gecommuniceerd en wordt er geen appel op haar gedaan om in verbinding te komen. Ze voert hierin zelf regie. Dit geeft haar rust. School en bijbaan gaan goed.

De reden van deze JeugdzorgPlus plaatsing is dat er in de openheid geen plek kon worden geboden die passend is bij de problematiek van de jeugdige. Ze is groepsongeschikt en ook ongeschikt om in een behandelsetting te functioneren. Dit heeft namelijk te maken met de hoge mate van beheersmatig werken zoals dat op een open behandelgroep gedaan wordt. Haar behoefte aan controle en regie wordt dan ondermijnd.

---

veldnormen, verklarende analyse

In oktober 2022 brengt een werkgroep in opdracht van het platform JeugdzorgPlus het rapport 'Veldnormen, terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen' uit. Een ieder die deze rapportage leest zal zonder enige twijfel bekend zijn de inhoud van dit document. Een ambitieus schrijven waarin zorgvuldig het perspectief van de gesloten jeugdzorg uitgetekend wordt. De inhoud kan niet anders dan omarmd worden. Bijna alle JeugdzorgPlus aanbieders van Nederland hebben meegewerkt aan dit rapport. En misschien is dat ook wel waar de schoen wringt. Aanvragen voor de gesloten jeugdzorg komen namelijk vanuit het werkveld, vanuit de sociale teams, komen vanuit de Raad voor de Kinderbescherming of vanuit de GI's.

Al deze partijen zijn niet vertegenwoordigd geweest bij het schrijven van de veldnormen maar worden nu wel geacht een verklarende analyse aan te leveren. De vraag 'wat is een verklarende analyse (VA)?' wordt regelmatig gesteld. Een apart document als VA bestaat niet. JBw als GI als voorbeeld nemend heeft de patronen en de analyse waarin gedrag geduid en verklaard wordt in het gezinsplan verweven. Dit had JBw al voor het introduceren van de veldnormen en is na het introduceren is het gezinsplan niet aangepast. Voor de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis wordt aangegeven dat zij het netwerk en de jongere niet lang genoeg kennen om een VA af te geven. De aanmeldingen vanuit de Raad, VT en gemeenten zijn in aantal iets onder helft van het aantal aanmeldingen. Vormen deze aanmeldingen dan een uitzondering op de veldnormen? Of dienen zij

In een reactie op gestelde vragen laat Jeugdzorg Nederland weten dat er momenteel een werkgroep in het leven is geroepen die inventariseert wat er allemaal loopt om zo tot een procesvoorstel te komen. Een rondje langs de velden door de plaatsingscoördinator ZuidWest (PC) geeft als reactie dat de VA binnen de GI's nog weinig bekendheid geniet.

---

jeugdwerker geeft aan dat...

We bellen de werker en vragen naar het nu, want we kennen de toen.

Sorry dat ik zo laat pas reageer, ik heb het een beetje druk gehad. Ik moet je eerlijk bekennen, dat ik veel kritischer ben geworden wat betreft het gesloten plaatsen.

Bijvoorbeeld bij dit meisje, had ik achteraf misschien andere keuzes kunnen maken. Het Traject is lang geweest en heeft meer schade aan haar toegebracht dan dat ik op dat moment realiseerden.

Het was voor haar veiligheid onvermijdbaar om haar in eerste instantie gesloten te plaatsen, de plaatsingen daarna waren interventies op het gedrag wat zij liet zijn maar de juiste benadering daarbij, behandeling of diagnostiek bleef uit. Waardoor je uiteindelijk geen concreet plan heb waar je samen aan werkt.

Het PO van de Opvoedpoli waar Horizon (Hestia en Midgaard) op dat moment mee samen werkte, was een herhaling van de diagnose die er al was, een disharmonisch IQ profiel, de presentatie van dit PO was geen toevoeging op het geen dat wij al wisten.. het PO heeft 5 maanden op zich laten wachten en daarnaast ook 3 maanden in beslag genomen.

De PMT, was ik erg tevreden over dit was tijdens de plaatsing op Midgaard na Hestia. De PMT heeft er mede voor gezorgd dat ze haar emoties beter kon reguleren en daarbij ook haar agressie. Ook hier was toen der tijd een lange wachtlijst voor, ivm te weinig personeel.

Ze vertelt mij achteraf dat op Midgaard er schadelijke dingen gebeurde, zoals het drugsdealen op het terrein, het kennis maken met soft en harddrugs (blowen, XTC, lachgas) en het gebruiken hiervan. Maar ook dat de begeleiding niet altijd even professioneel zou zijn geweest, zoals het 'vechten' met haar, het uitlokken van bepaald gedrag en wanneer een mede bewoonster zichzelf wat aan had gedaan (poging zelfmoord) mocht hier niet over gepraat worden op de groep.

De plaatsing bij PINK die daarna volgens omdat er nog een stukje meisjes problematiek overbleef na het beter kunnen reguleren van haar agressie was een drama. De instelling

beloofde behandeling, professionaliteit en zag er prachtig uit (misschien dat het voor andere meisjes wel goed werkt). Vanaf dag 1 waren begeleiders 'bang' voor haar, zij hebben haar niet begrenst in gedrag, waardoor dit gedrag steeds vaker aan de orde was (Ze kreeg te veel ruimte en dacht zo naar huis te kunnen). Er waren geen consequenties voor haar gedrag. Ze werd toen opgesloten op de gang, de begeleiding was bang voor haar en belde mij om haar direct daar weg te komen halen.. Toen is zij overgeplaatst naar een andere locatie van PINK, deze had meer LVB jongeren, Ze vond het hier chill omdat ze veel mocht roken.

Harreveld was voor haar de volgende bestemming, bij de strakke kaders van Harreveld had ze erg veel baat. Volgens Harreveld zou zij zijn uitbehandeld.. (gezien haar trauma, geen behandeling was ik het hier niet mee eens, Schema therapie was ook nog een optie vanuit het eerste PO, maar dat zou nu niet aansluiten werd mij verteld). Ze mocht weer naar huis (vooral omdat er geen open instelling was die open stond voor een plaatsing).

Naar huis met School2Care (met een voorwaardelijke machtiging). Ze ging op school2care drugs dealen (zij ontkent dit en zegt dat ze daar juist is begonnen met elke dag blowen). Ze zou een leraar hebben bedreigd en school2care heeft de voorwaardelijke machtiging samen met Harreveld omgezet.

Ze verteld mij de eerste twee weken op Harreveld opgesloten te zijn geweest in een isoleer. Zij werd gedwongen toe te geven dat ze zou dealen of ronselen.. (hier wist ik niets van af, weet ook niet of het echt zo is). Ze verteld als een horrorfilm over deze plaatsing, ze is dan ook bij haar eerste verlof weg gelopen en voor 4-5 maanden weg.

Toen zij werd terug gevonden, is zij op Schakenbosch geplaatst. Ik vond het wel eng hoe los zij ze haar lieten en hoeveel zij mocht, maar in de eerste week gaf ze mij al het vertrouwen dat ze dit aankon en niet weg zou gaan juist omdat zij vrijheden had. Door de plaatsing bij Schakenbosch is ze weer terug naar huis gegaan en heeft zij het traject mooi (voor zichzelf) af kunnen sluiten.

Na de plaatsing bij Schakenbosch dacht ik wel, misschien hadden we met eerder meer vrijheden een aantal gesloten plaatsingen over kunnen slaan.. maar dat zullen we nooit weten..

Ze is thuis gaan wonen omdat heel jeugdzorg H10 haar afwees, oud begeleiders van Midgaard werkten bij fase huizen, jeugdformaat, etc en hadden geen vertrouwen al toen zij haar naam hoorden. Zij eisten onrealistische dingen, waardoor de plaatsingen niet mogelijk waren.

Nu woont ze in Rotterdam bij Timon, ze is een echt dametje geworden, de gesloten plaatsingen blijven altijd een moeilijk onderwerp voor haar, maar ze is blij met deze plek.

Het meisje doet haar best en doet het goed bij Timon. Zij gaat dit jaar weer naar school, zij moet in een 'speciaal' klasje van het MBO. Want tijdens al haar gesloten plaatsingen heeft zij amper school gehad. Ze heeft hierin te veel gemist. Ze verteld mij tijdens het onderwijs van alle gesloten plaatsingen enkel op een tablet youtube filmpjes te hebben gekeken.

Ik hoop dat dit een beetje is wat je bedoelde en dat je er wat aan hebt.. Groetjes!

---

wachtlijsten

In het afgelopen half jaar hebben we een wachtlijst gehad. Deze was het grootst met een aantal van 18 jongere die een machtiging hadden maar niet geplaatst konden worden. Niemand binnen de gehele keten wil dit maar ook niemand kan het voorkomen. Aan niemand hoeft ook uitgelegd te worden dat we dit nooit meer willen. In meerdere gevallen hebben we aanmeldingen met een spoedmachtiging doorgezet, die op de reguliere zitting (in Den Haag twee weken later) nog niet geplaatst waren. Dit leidt tot vragen vanuit het werkveld, vragen vanuit de rechtbank en ook het niet afgegeven van reguliere machtigingen op reeds afgegeven spoedmachtigingen.

Waar het bij de rechtbank geen invloed mag hebben of er geplaatst kan worden, maar waar een beslissing op inhoud en niet op uitvoering genomen dient te worden, vertroebelde deze lijn heel snel, heel erg snel. Het is in dit licht ook opmerkelijk dat we op een aantal van 90 aanmeldingen uitkomen voor dit eerste half jaar.

De situatie van wachtlijsten is er nu niet meer. Mar dat betekent absoluut niet dat er wél plekken zijn. De ingekochte instellingen binnen regio ZuidWest zitten vol of hebben sporadisch een plek. Navraag waarom, of de vraag of er meer capaciteit kan komen, leidt tot antwoord dat die ruimte er wel is, maar geschikt personeel niet gevonden kan worden en er dus wordt gekozen om extra te plaatsen op groepen die afgeslankt waren van aantal van acht naar zes. We denken niet dat dit de doorontwikkeling is die men voor ogen had, maar wel die die de praktijk laat zien.

---

jeugdwerker geeft aan dat...

We bellen de werker en vragen naar het nu, want we kennen de toen.

Omdat ik verder me een beetje zit te vervelen zal ik je vraag even uitgebreid beantwoorden.

Mijn jonge vriend liep op alle leefgebieden al langer vast. Maar echt ALLE leefgebieden, school, vrijetijd, voeding, vriendenkeuze, onttrok zich aan gezag. Niet alleen sociaal emotioneel liep hij vast, maar ook fysiek (hij at alleen maar bamisoepjes, durfde geen andere dingen te eten).

Dit alles nog los van de enorme dreiging die er vanuit SK6 op hem was (hij is voor plaatsing ook neergestoken). In de veiligheid van de gesloten afdeling van Harreveld is hij tot rust gekomen, (zat letterlijk spongebob te kijken op de groep), kon weer gewoon kind zijn, kon zich beter op zichzelf focussen, leerde nieuwe dingen eten en ging open staan voor hulpverlening.

Zijn hele gezondheid knapte op, hij kwam aan, ging weer goed slapen en uiteindelijk is hij gezond en met meer zelfvertrouwen naar Curaçao vertrokken om daarna met moeder te verhuizen naar een andere stad.

Hoe het daar nu met hem gaat weet ik niet.

---

hybride groepen

Schakenbosch is reeds gestart met hybride groepen. Horizon laat weten hier ook op termijn mee te willen gaan starten. Een hybride groep is net als iedere andere JeugdzorgPlus groep een

behandelplek waar jongeren hun onderwijs, kamer en behandeling hebben. Enige verschil met andere groepen is dat er op deze groepen jongeren verblijven met en zonder gesloten machtiging. Vaak gehoord binnen de gesloten jeugdzorg is dat als jongeren het goed doen, ze weg moeten. Zeker als jongeren hun plek gevonden hebben, hun draai gevonden hebben, verloopt de machtiging, wordt deze niet verlengd en moeten jongeren naar en andere groep. Met de introductie van deze groepen kunnen jongeren binnen de hun bekende omgeving blijven.

---

jeugdwerker geeft aan dat...

We bellen de werker en vragen naar het nu, want we kennen de toen.

Als je het wil bijschaven of als het te lang is, pas het vooral een beetje aan zodat het in jouw verslag past 😊 Maar zo voel je een beetje de strekking!

Wat een moeilijk besluit was het om dit meisje in gesloten jeugdzorg te plaatsen. Vanuit de cultuur van dit gezin werd de uithuisplaatsing niet geaccepteerd, laat staan een plaatsing in gesloten jeugdzorg. Maar na weken van onrust, overleggen, afspraken en steeds grotere zorgen kon ik niet anders.

Dit meisje bracht zichzelf in steeds grotere onveiligheid en stond niet open voor de hulpverlening die beschikbaar was. De kinderrechter deelde onze zorgen en besloot tot de gesloten plaatsing. We zetten in op zo kort mogelijk, met een tussenfase van een open plaatsing voordat zij weer bij haar gezin kon gaan wonen.

Gaandeweg is dit plan veranderd. Na intensief overleg met de behandelcoördinator van de gesloten jeugdzorg en het wikken en wegen van alle risico's en krachten, besloten we om na de gesloten jeugdzorg direct een thuisplaatsing in te zetten. Vanuit de culturele achtergrond van het gezin werd duidelijk dat het gezin de plek zou zijn waar het moest gaan gebeuren, waar zij samen de verandering met elkaar in gang zouden gaan zetten. Dit zou ambulant worden begeleid door MDFT (multidimensionele familietherapie).

We besloten gezamenlijk om de sprong in het diepe te wagen...

Het vertrouwen dat het gezin hiermee kreeg heeft zeker bijgedragen aan het succesverhaal. Onlangs hebben we met elkaar kunnen besluiten dat betrokkenheid van een jeugdbeschermer niet langer nodig is.

Wat ben ik trots op dit gezin, hoe hard zij gewerkt hebben aan de veiligheid van hun kinderen en aan hun gezinsdynamiek. Maar ook ben ik trots op onze samenwerking. Het is heel erg moeilijk geweest, we waren het lang niet altijd met elkaar eens, maar altijd bleven we met elkaar in gesprek. We konden onze verschillende ideeën en visies met elkaar delen en dit werd van elkaar gerespecteerd. In de netwerkberaden hebben we met elkaar de groei van dit gezin kunnen volgen en komen we nu op het punt dat we kunnen zeggen dat het goed genoeg gaat. Het gezin kan op eigen kracht verder. Ik spreek naar ze uit hoe trots ik op ze ben en zij voelen deze trots nog tien keer meer dan ik.

Met een goed gevoel laat ik ze straks los.

---

afsluitend

Net als in eerdere rapportage blijft de vraag om aandacht te houden voor het werkveld. De mensen die werkzaam zijn in de jeugdzorg en die bijna altijd met lood in de schoenen een verzoek gesloten doen. Altijd een zware beslissing die niemand wil nemen.

Als besloten wordt dat een kind niet meer thuis kan wonen, voelt iedereen een grote verantwoordelijkheid in de zorg die dit met zich meebrengt. Of het een plaatsing binnen een pleeggezin, logeerhuis of JeugdzorgPlus betreft maakt in dat geval niet uit. Toch lijkt een gesloten plaatsing zwaarder te wegen dan alle andere. En dat is prima uit te leggen. De gevoelde verantwoordelijkheid wordt snel gevolgd door verwachting. En, als in eerdere rapportage gesteld, dient er voor plaatsing duidelijkheid te zijn in wat er verwacht kan worden. In het stuk 'veldnormen' wordt geschreven dat er een gedeelde ambitie moet zijn. Naast aanmelder ook gedragen door ouders en jongere. Dat dit in de praktijk niet altijd haalbaar zou zijn, geeft niet en het kan alleen maar toegejuicht worden dat deze ambities zo gesteld zijn. Een overleg (MDO) voorafgaand aan plaatsing is een stap in de goede richting om de verwachtingen van een ieder duidelijk op tafel te hebben bij aanvang van de behandeling.

Dit werkt twee kanten op. Laat JeugdzorgPlus geen negatieve selectie zijn. Maak het onderdeel van het perspectief. Heb bij aanvang een idee waar aan gewerkt moet worden, wat zijn de patronen en wat wordt er van de JeugdzorgPlus gevraagd.

Afsluitend vanuit de coördinatie een verzoek aan de gesloten jeugdzorg. Een verzoek om passend aanbod. We krijgen veel vragen om behandelplekken voor meisje die meidenspecifiek geplaatst zouden moeten worden. Door het beperkte aanbod kunnen we deze meisje niet bieden wat ze nodig hebben. Ook voor jongens lopen we tegen vergelijkbare problemen op. Drillrap jongens en jongens en meisje die met drugsproblematiek kampen. Voor deze twee laatste categorieën kan de vraag gesteld worden of JeugdzorgPlus de aangewezen zorgverlener is om deze problematiek aan te pakken.

Maar deze vraag is in onze ogen niet relevant, want we ontvangen veel machtigingen waar deze problematiek centraal staat of anders en groot onderdeel van de behandelvraag vormt. Plaatsingen waarbij verslavingsproblematiek op de voorgrond staat zijn om meerdere redenen lastig, maar de belangrijkste reden om dit te noemen is dat het een bepalende factor in een groep kan zijn. Een groep bestaat uit zes jongeren (soms meer), waardoor er dus vijf andere hulptrajecten verstoord kunnen worden.
